

Europaudvalget EU-konsulenten

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 24. juli 2002

Genoptrykt 12. august 2008 (klassifikationen intern ophævet – noten er nu offentlig)

EF-Domstolens dom om opholdstilladelse til udlændinge, som er gift med EU-statsborgere

Der har de seneste dage været en del medieomtale af en dom fra EF-Domstolen¹, som vedrører udvisning fra England af en filippinsk kvinde, der er gift med en engelsk mand. Dette notat gennemgår sagsforløbet og Domstolens udtalelse og afsluttes med nogle korte bemærkninger om de mest interessante aspekter af dommen.

Sagens fakta

Sagen drejer sig i korte træk om en filippinsk kvinde, Mary Carpenter, som i september 1994 fik turistvisum til UK i 6 måneder. Hun blev imidlertid ulovligt i landet efter visaets udløb og giftede sig i maj 1996 med en britisk statsborger, Peter Carpenter. I juli 1996 ansøgte hun om opholdstilladelse som ægtefælle til en britisk statsborger (dvs. svarende til dansk familiesammenføring), men fik i juli 1997 afslag herpå. Samtidig besluttede de engelske myndigheder at udvise Mary Carpenter til Filippinerne.

Mary Carpenter klagede over udvisningen og argumenterede med, at hun havde ret til at opholde sig i UK som ægtefælle til en mand, der har en række rettigheder i kraft af EU-reglerne om tjenesteydelseernes frie bevægelighed. Hun passede hans børn (fra et tidligere ægteskab) når han arbejdede og var på tjenesterejse, hvilket var en stor lettelse for ham i hans erhvervsudøvelse og en del af baggrunden for fremgangen i hans forretning.

Peter Carpenter driver en virksomhed, der sælger reklameplads i bl.a. medicinske tidsskrifter samt tilbyder udgiverne en række administrative ydelser. Hans virksomhed er etableret i UK og udgiverne af de tidsskrifter, som han

¹ C-60/00 af 11. juli 2002.

betjener, har ligeledes hjemsted i UK. Mange af annoncørerne kommer imidlertid fra andre medlemsstater, ligesom Peter Carpenter jævnligt er på forretningsrejse til andre medlemsstater.

Den engelske domstol, som skulle behandle sagen, spurgte EF-Domstolen, hvordan reglerne om tjenesteydelseernes frie bevægelighed skal fortolkes,² når det drejer sig om ægtefællen til en person, der er etableret i sin oprindelsesstat og derfra leverer tjenesteydelser til andre medlemslande. Domstolen blev også bedt om at tage stilling til, om det har nogen betydning, at ægtefællen indirekte ved børnepasning bistår EU-statsborgeren med at levere tjenesteydelser i andre medlemsstater.

Domstolens udtalelse

Domstolen fastslår først, at Peter Carpenter er omfattet af TEF art. 49 om tjenesteydelseernes frie bevægelighed og at hans ret til fri udveksling af tjenesteydelser kan påberåbes overfor den stat, hvor han er etableret, når han leverer tjenesteydelser til modtagere i andre medlemsstater.

Domstolen **afviser** derefter, at direktivet³ regulerer retten til ophold for familiemedlemmer til en tjenesteyder i dennes oprindelsesstat. Direktivet har nemlig fokus på de situationer, hvor en EU-statsborger forlader sit land og i stedet flytter til en anden medlemsstat for at etablere sig der eller for at levere eller modtage en tjenesteydelse.

Det mest interessante er imidlertid Domstolens undersøgelse af, om der derudover kan udledes en opholdsret for Mary Carpenter fra EU-rettens principper eller andre EU-regler. **Domstolen konkluderer, at EU-reglerne om tjenesteydelseernes frie bevægelighed skal fortolkes i lyset af den grundlæggende ret til respekt for familieliv⁴, hvilket i den konkrete situation betyder, at England ikke må nægte opholdstilladelse til ægtefællen til en tjenesteyder, der er etableret i England og leverer tjenesteydelser til modtagere i andre medlemsstater.**

Domstolens argumentation for at nå frem til denne konklusion er følgende:

² Spørgsmålet vedrørte TEF art. 49 og direktiv 73/148 af 21. maj 1973 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsninger inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser.

³ Se note 2 ovenfor.

⁴ Retten til respekt for familieliv er beskrevet i Den Eur. Menneskerettighedskonvention art. 8, samt i art. 7 i EU's charter for grundlæggende rettigheder.

Fællesskabslovgiver har (gennem forordninger, direktiver mv.) fundet det vigtigt at beskytte EU-borgeres familieliv for derved at fjerne hindringerne for udøvelse af EU-borgernes traktatsikrede grundrettigheder, bl.a. fri bevægelighed for personer og tjenesteydelser m.v.

En adskillelse af ægteparret Carpenter ville få negative konsekvenser for deres familieliv og dermed for Peter Carpenters udøvelse af en grundlæggende frihed, som det ville være sværere for ham at udøve, fordi hans oprindelsesland hindrer hans ægtefælles indrejse og ophold.

Domstolen bemærker, at en medlemsstat kun kan påberåbe sig hensynet til den offentlige orden og sikkerhed som begrundelse for en national foranstaltning, der kan begrænse den fri udveksling af tjenesteydelser, hvis denne foranstaltning er i overensstemmelse med de grundrettigheder, som Domstolen skal beskytte.⁵

Udvisningen af Mary Carpenter er et indgreb i Peter Carpenters udøvelse af hans ret til respekt for familielivet og et sådant indgreb skal være berettiget ud fra et tvingende samfundsmæssigt hensyn og navnlig stå i et rimeligt forhold til det forfulgte formål. Domstolen refererer her til praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Udvisningen af Mary Carpenter er efter Domstolens opfattelse ikke udtryk for en rimelig ligevægt mellem på den ene side Peter Carpenters ret til respekt for familielivet og på den anden side hensynet til den offentlige orden og den offentlige sikkerhed.

Uanset at Mary Carpenter opholdt sig ulovligt i England efter udløbet af hendes turistvisum, har hendes adfærd under opholdet i England ikke givet anledning til at frygte, at hun i fremtiden ville udgøre en fare for den offentlige orden og den offentlige sikkerhed. Samtidig er der ingen tvivl om, at Mary og Peter Carpenters ægteskab og familieliv er reelt og ikke et pro forma ægteskab.

Under de omstændigheder er udvisningen af Mary Carpenter et indgreb, som ikke står i et rimeligt forhold til formålet.

EF-Domstolens endelige svar til den engelske domstol er derfor, at TEF art. 49 skal fortolkes i lyset af den grundlæggende ret til respekt for familielivet, hvilket i den konkrete situation betyder, at UK ikke må nægte opholdstilladelse

⁵ Præmis 40 i dommen.

til ægtefællen til en tjenesteyder, der er etableret i UK og som leverer tjenesteydelser til modtagere i andre medlemslande.

Hvad er det interessante i Domstolens udtalelse?

Der er en del interessante aspekter i Domstolens udtalelse.

For det første bliver **beskyttelsen af tjenesteydere** og deres ret til fri erhvervsudøvelse **fortolket temmelig vidtgående**, så beskyttelsen også omfatter en tjenesteyder, der ikke er flyttet til et andet medlemsland. Det fremgår af dommen, at Kommissionen argumenterede **imod** at udstrække denne beskyttelse til Peter Carpenter, da Kommissionen mente, at der var tale om en rent intern situation.

For det andet skaber dommen tilsyneladende (i hvert fald på det EU-retlige plan) en **forskelsbehandling** mellem de erhvervsdrivende i en medlemsstat, der leverer tjenesteydelser til andre medlemsstater og de erhvervsdrivende i samme medlemsstat, som leverer samme tjenesteydelser til aftagere indenfor medlemsstaten.

Tages dommen for pålydende, så vil en dansk revisor, ejendomsmægler, kursusudbyder, tandlæge med forretningssted i Danmark mm., som primært sælger sine tjenesteydelser til kunder i f.eks. Sverige, have lettere ved at få opholdstilladelse til en ægtefælle fra et tredieland end en tilsvarende revisor mv. som holder sig til de danske kunder.

Om denne forskelsbehandling reelt vil finde sted, vil helt afhænge af den nationale lovgivning i medlemsstaterne om opholdstilladelse til ægtefæller fra tredieland.

For det trede kommer Domstolen med en meget interessant udtalelse om **vægtningen mellem de grundlæggende rettigheder og hensynet til den offentlige orden og sikkerhed**. Domstolen udtaler nemlig ret klart i dommens præmisser, at en medlemsstat godt kan begrænse den fri udveksling af tjenesteydelser, fordi hensynet til den offentlige orden og sikkerhed kræver det, men det **forudsætter**, at indgrebet er i overensstemmelse med EU's grundlæggende rettigheder.

Derved synes Domstolen at **lægge mere vægt på respekten for de grundlæggende rettigheder end på adgangen til at kunne gribe ind ud fra et hensyn til den offentlige orden og sikkerhed**.

Endelig er der ikke tvivl om, at sagens konkrete omstændigheder har haft en ret stor indflydelse på sagens udfald.

I den konkrete sag lægger Domstolen vægt på, at der utvivlsomt er tale om et reelt ægteskab og at Mary Carpenter ikke under sit ophold i UK har været til fare for den offentlige orden og sikkerhed. Når omstændighederne er sådan, har Domstolen altså fundet, at det er for vidtgående at udvise hende, blot fordi hun har opholdt sig ulovligt i landet i en periode.

Det fremgår ikke klart af dommen, om Mary Carpenter ville have kunnet få opholdstilladelse som ægtefælle, hvis blot hun ikke havde opholdt sig ulovligt i landet.

Samtidig er det værd at bemærke, at hvis Peter Carpenter havde etableret sig i en anden medlemsstat, f.eks. Irland, for at udføre tjenesteydelser, ville han utvivlsomt være omfattet af reglerne om tjenesteydelsernes frie bevægelighed og dermed ville både han og hans hustru have ret til at opholde sig i denne medlemsstat, mens tjenesteydelsen udføres. Når de derefter vendte tilbage til England, ville Mary Carpenter have krav på samme retsstilling i England, som hun havde i f.eks. Irland og dermed kunne få opholdstilladelse mv.

Det er ikke utænkeligt, at Domstolen i den konkrete sag har skævet til, hvad retsstillingen ville have været for Mary Carpenter i disse lignende situationer.

Med venlig hilsen

Anja Trier Wang